

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Хірургія. Частина 1. Абдомінальна хірургія»

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **Медицина**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 33**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **4**
Семестр(и): **7,8 (осінній, весняний)**
Тип освітнього компонента: **нормативний**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3,5 кредити ECTS (105 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диференційований залік**
Пререквізити: **анатомія людини, фізіологія, патоморфологія, патофізіологія, клінічна анатомія і оперативна хірургія, загальна хірургія.**

Кафедра/підрозділ: **кафедра хірургії 3, КНП «Міська клінічна лікарня №31» ХМР Харків, проспект Любові Малої, 4. 1 поверх**

Керівник освітнього компонента: **проф. Лупальцов Володимир Іванович,**
email: vi.lupaltsov@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2911#section-3>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вивчення абдомінальної хірургії є важливим етапом підготовки майбутнього лікаря, оскільки захворювання органів черевної порожнини займають провідне місце у структурі хірургічної патології та потребують своєчасної діагностики і лікування. Опанування основ абдомінальної хірургії сприяє формуванню клінічного мислення, розвитку практичних навичок і підготовці студентів до подальшого вивчення клінічних дисциплін. Особлива увага приділяється навчанню методам клінічного обстеження пацієнтів, визначенню попереднього діагнозу, обґрунтуванню лікувальної тактики та принципам передопераційної підготовки і післяопераційного догляду. Важливими складовими підготовки є формування професійної відповідальності, дотримання принципів медичної етики, розвиток комунікативних навичок та здатності працювати в мультидисциплінарній команді.

МЕТА КУРСУ: вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів базових теоретичних знань і практичних умінь щодо діагностики хірургічних захворювань органів черевної порожнини, принципів їх лікування, передопераційної підготовки та післяопераційного догляду відповідно до стандартів підготовки лікаря за спеціальністю 222 «Медицина».

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду

хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони

здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год)

1. Гострий апендицит та його ускладнення.
2. Гострий холецистит. та його ускладнення.
3. Гострий панкреатит
4. Хірургічні ускладнення паразитарних захворювань органів черевної порожнини.
5. Хірургічні захворювання тонкої та товстої кишки.

Перелік тем практичних занять (60 год.):

1. Гострий апендицит. Курація хворих для написання історії хвороби.
2. Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення.
3. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки.
4. Гострий панкреатит. Кісти та нориці підшлункової залози. Хронічний панкреатит.
5. Гострий холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Жовтяниця як хірургічна проблема
6. Хвороби печінки, фіброз, цироз печінки. Печінкова недостатність. Паразитарні та не паразитарні ураження печінки
7. Гостра непрохідність кишечника
8. Гострий перитоніт.
9. Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки. Пілородуоденальний і дуоденальний стеноз. Пенетрація та малігнізація виразки. Ульцерогенні ендокринні захворювання
10. Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки. Хвороби оперованого шлунку.
11. Захворювання тонкої та товстої кишки
12. Хвороби прямої кишки. Захворювання м'яких тканин промежини. Захворювання селезінки
13. Диференційований залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (35 год.)

1. Абдомінальний компартмент-синдром.

- 2 Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки. Рідкісні захворювання шлунку та дванадцятипалої кишки: сторонні тіла, синдром Маллорі-Вейса, хвороба Менетріє, синдром Шмідена, хвороба Рандю-Ослера-Вебера, дивертикули шлунку та дванадцятипалої кишки. Флегмона шлунку.
- 3 Синдром мальабсорбції, мальдигестивний синдром.
- 4 Підготовка до практичних занять та дифзаліку

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/).

Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань із запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf). В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). ПНД за семестр становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Диференційований залік. Умовою допуску до диференційованого заліку є набрання 70-120 балів ПНД. Сума балів за диференційований залік 50-80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). Сума балів за диференційований залік і ПНД. Одержана здобувачем кількість балів далі оцінюється за 200 бальною шкалою - ОД = 120-200 балів, ECTS ("А", "В", "С", "D", "Е") та традиційною системою («задовільно», «добре», «відмінно»)

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти може бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Хірургічні хвороби : підручник / П. Д. Фомін, Я. С. Березницький та ін. — Київ : ВСВ «Медицина», 2020. — 408 с.
2. Загальна хірургія : підручник / П. О. Герасимчук, С. Й. Запорожан, І. М. Дейкало та ін. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2021. — 728 с.
3. Williams Textbook of Surgery / F. C. Brunnicardi et al. — 21st ed. — Philadelphia : Elsevier, 2024. — 1456 p.
4. Bailey & Love's Short Practice of Surgery / N. S. Williams, P. R. O'Connell, A. McCaskie. — 28th ed. — Boca Raton : CRC Press, 2022. — 1536 p.

Зав. кафедри хірургії 3

Володимир ЛУПАЛЬЦОВ